

AP-ML
July 1
XIV-1085-x

HUNGARY

PERSONALITIES (2101)
JUSTICE (1806) ✓

MIKLOS VASARHELYI

SOURCE GRAZ: Confidential.

DATE OF OBSERVATION: Until December 1956.

ENGLISH SUMMARY: Miklos VASARHELYI came to "Szabad Nep" as an apprentice journalist in 1945 and soon attracted the attention of Marto HORVATH. Within a fantastically short time, VASARHELYI became one of the leading journalists in the foreign-political column; permanent official at Party meetings etc.

In 1950 he was transferred from "Szabad Nep" to the editorial office of "Hungary" i.e. "Vengrije", a representative periodical edited in two languages, started at that time, and of which he became the chief editor. In June 1954 he left the "Lapkiado" enterprise because he was appointed vicepresident of the Information Bureau at the Council of Ministers. In 1956, he was one of the organizers of the Petöfi circle. Along with that of DERY, his name can also be found among those mentioned by the 30 June resolution, hostile toward the Petöfi-circle. Because of this, he was expelled from the Party.

During the revolution, he worked under Imre Nagy i.e. under LOSONCZY and also asked the Yugoslav embassy to be granted political asylum on 4 November.

EVALUATION COMMENT: The report contains useful biographical details on the personality of Miklos VASARHELYI.

VÁSÁRHELYI Miklós fiatalon, 24 éves korában kezdő újságíróként került 1945-ben a Szabad Néphez, ahol HORVÁTH Márton hamarosan felfigyelt rá.

VÁSÁRHELYI tüneményes gyorsasággal lett a külpolitikai rovat egyik vezetője, állandó pártnapi előadó, stb. Már 1945-ben számos gyűlése beszélt, igen magabiztosan és színesen. Külső megjelenésében és modorában, de még kiejtésben is RÉVAI-t utánozta, akit ekkor nagy példaképének tartott.

1950-ben a Szabad Néptől az akkor indust Hungary (illetve Bengrija, -- kétnyelvű kiadásban közzéadott reprezentatív folyóirat) szerkesztőségébe került, -- őt bizták meg a lap vezetésével. Ezt az állását 1954 nyaráig töltötte be. 1954 júniusában megvált a Lapkiadó Vállalattól, mivel kinevezték -- miniszterhelyettesi rangban -- SZÁNTÓ Holtán helyettesévé, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatala alelnökévé. A Lapkiadó pártszervezete ünnepélyesen bucsuztatta. A hivatalos bucsuztatóban volt egy olyan mondat is, hogy VÁSÁRHELYI mostani előrejutását "igaz emberségének köszönheti". Hogy az ok tulajdonképpen mi volt, ezt akkor még csak suttogni merték a vállalatnál. Tény, hogy VÁSÁRHELYI a legnehezebb években anyagilag támogatta a bebörtönzött és 1954-ben rehabilitált HARASZTI Sándort, illetve LOSONCZY Géza családját.

1956-ban egyike volt a Petőfi-kör szervezőinek. A június 30-i Petőfi-Kör ellenes határozat DÉRY mellett az ő nevét is megemlíti. A pártból ekkor kizárták. A vonatkozó határozat pártonbelüli kommentárja említi HARASZTIék segítségét, de ezt is úgy, hogy VÁSÁRHELYI "kétkulacsosságának" bizonyítékként használja fel.

RÁKOSI leváltása után VÁSÁRHELYI rehabilitálása is szóba került, de nem történt meg. A forradalom idején Nagy Imre, illetve közelebbről LOSONCZY szárnyai alatt tevékenykedett s ő is a jugoszláv követségen keresett menedéket november 4-én.